

DÜŞÜNCELERİN İNŞASI SÛ-İ ZANNI

YENMEK

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillahi Rabbi'l-âlemîn. es-Salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn. Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihşânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'd:

Fe-kâle'n-Nebiyü sallallahu aleyhi ve sellem kemâ ravâhu'l-Buhâriyyü ve'l-Müslimü an Ebû Hüreyrete radiyallahu anhu enne'n-nebiyyü sallallâhu aleyhi ve selleme kâl:

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا

تَحَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا تَجَسَّسُوا وَلَا

وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا

İyyâküm ve'z-zanne fe-inne'z-zanne ekzebü'l-hadîsi, ve lâ tecessesû ve lâ tehassesû ve lâ tenâfesû ve lâ tehâsedû ve lâ tebâğadû ve lâ tedâberû. Ve kûnû ibâdallâhi ihvânâ.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Bu hadîs-i şerîfi hadis âlimlerinin en büyüklerinden ikisi Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir. Bu zatların kitapları çok meşhurdur. Çok sağlamdır, *Sahîh-i Buhârî* derler, *Sahîh-i Müslim* derler. İki kıymetli, hadis ilminde en önde gelen iki kitaptır. Onlarda rivayet edilmiş Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'ten.

Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* de Peygamber Efendimiz'in yanında, Medîne-i Münevvere'ye yoksul olarak gelen ve mescidin bir köşesinde yatıp kalkıp hadisleri çok zevkle dinleyip ezberleyen bir âşık kimse. Anası da varmış ihtiyar, onu da getirmiş Medine'ye. Fakat anası biraz muhalifmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e diyor ki: "Yâ Resûlallah anam biraz böyle zorluklar çıkartıyor. Sen dua et." diyor. Eve gidiyor, sevinçle geliyor. Eve gider gitmez annesi yumuşamış ve böyle güzel bir hâle şey yaptığını beyan etmiş. Yani Resûlullah'ın duası şıp diye tesirini gösteriyor.

Şimdi çok hadis rivayet eden bir sahabidir. Dedi ki öteki ashâba, *rıdvânullahi aleyhim ecmaîn*; Siz hurma tarlalarında çalışırken, işinizde gücünüzde, çarşıda pazarda dolaşırken, ben Resûlullah'ın yanından ayrılmadım. Onun

hadislerini takip ettim, ezberledim. Onun için böyle bunları iyi biliyorum, demiştir.

O zât-ı muhterem sanıyorum Farsçayı da biliyordu biraz. Bir keresinde Peygamber Efendimiz ona Farsça bir iki söz söyleyerek latife ediyor. Hastalanmış galiba karnı ağrıyormuş veya midesi bozulmuş. Ona karın ağrın mı var filan diye Farsça soru sormuş Peygamber Efendimiz. Demek ki Farsça da biliyordu Ebû Hüreyre. Hâlbuki İran'dan değil ama oradan onu çıkarttım ben.

Mekke-i Mükەرreme'ye gitmiştik geçen sene. Bir büyük âlimin evine gittik, çok da tatlı bir insan. Evi çok geniş, bahçesi çok geniş. Evinin bir kısmını kocaman bir mescid yapmış ki o Pakistanlıların mescidi kadar var. Evinin içinde o kadar büyük mescit yapmış. Bir oturduk, herkes halka olmuşlar. Bize itibar etti şöyle sağ yanına oturttu. Ama İngiltere'den, Pakistan'dan muhtelif misafirler de vardı. Hepsi itibarı yüksek, böyle unvanlı kimseler falan vardı. Üç kitap okudu, tefsirden okudu, hadisten okudu, fıkhıtan, üç kitap okudu. Çok da tatlı tatlı böyle anlattı falan. O okuduğu bölüm içinde Farsça kısım geçince, tabii onlar Arap,

bilmiyorlar Farsçayı. Ya bu nasıl okunacak falan diye Arapça şey için tereddüt ettiler. Ben de biraz izah edince hoşlarına gitti yani.

Ebû Hüreyre'ye Farsça izah etmiş, demek ki Farsçası var Ebû Hüreyre'nin. İranlılar Arap yarımadasına hâkim olmuşlardı o Sasani İmparatorluğu zamanında. Hatta Yemen'e Vali göndermişler. Oraları bilmiyorlar.

Yemen valisine Sasani imparatoru diyor ki orada bir adam çıkmış, Peygamber Efendimiz'i kastediyor kâfir. Orada bir adam çıkmış. Adam gönder, yakala onu bana gönder diyor. Peygamber Efendimiz'i yakalayacaklar. Yemen'deki Sasani valisi de İranlı vali de Medine'ye iki adamını gönderiyor. Peygamber Efendimiz onları misafir ediyor. Biraz bekleyin diyor. Ondan sonra bir iki gün bekliyorlar. Ondan sonra gidin diyor, valinize söyleyin. Benim Rabbim onun efendisinin hakkından geldi diyor. Adamlar şaşırıyorlar haber bekliyorlar. Neden sonra İran'dan haber geliyor ki o imparatoru ölmüş yani, ya oğlu öldürmüştü ya bir şey böyle. Yani Peygamber Efendimiz'e o küstahlığı yapanın ölüm haberi geliyor hakikaten.

a. Sû-i Zandan Çekinin

Yani İranlıların dillerini öğrenmiş olabilir bazı Araplar. Bu Ebû Hüreyre rivâyet ediyor ki: *İyyâküm ve'z-zanne* buyurmuş Peygamber Efendimiz, yani “Sû-i zanda bulunmaktan çekinin, sakının.” Sû-i zan ne demek? Bir kimse hakkında kesin bir bilgi olmadan kötü şeyler tahmin etmek.

Gözünle gördün mü kardeşim?

“Yok.”

Peki, belge var mı elinde bir fotoğraf bir bir şey?

“Yok. Tahmin ediyorum ki o adam şöyle.” Olmaz. Zan ile, tahmin ile iş olmaz. Sû-i zan deniliyor buna, sû' kötü demek. Sû-i zan kötü zan demek. Yani mesela bir adam bir vakti kılmaya camiye gelmiş. Abdest alıyor, namaz kılıyor. “Bu adam çok hırpani, hırsız galiba.” Canım nereden biliyorsun, belki evliyâ adam. Yani mesela hırsız galiba, zan yani.

Fe-inne'z-zanne ekzebü'l-hadîsi. “Çünkü zan, en yalan sözdür. İnsanın içinden bir ses, şeytan bu adam kötü galiba diyor. En yalan söz zan; zannetmeyin.”

Kesinse o zaman bir şey yok. Gördün mü? Gördüm. Tamam mı? Tamam.

Ama öyle değilse sû-i zan etmeyecek. Ne olacak? Hüsn-i zan edecek. Hüsn-i zan ne demek? İyi, iyiye yormak. Hakkında iyi düşünmek. Sû-i zan hakkında kötü düşünmek; hüsn-i zan iyi düşünmek.

Şimdi bu sû-i zanla hüsn-i zan üzerine bir hikâye anlatayım. Mâlum, hikâyeler açıklamaya vesile oluyor diye anlatıyorum ben. İmam-ı Âzam Efendimiz Kûfeli idi. Hicretten 150 yıl sonra vefat etti. 80 ile 150 yıl arasında yaşadı. Hicret 622'de oldu, 80 daha; 702. İşte şu, hesaplayabilirsiniz yani. İmam-ı Âzam Efendimiz çok büyük bir âlemdi. Etrafına birçok kimseyi toplamış ve onlara böyle tatlı sohbetlerle İslâm'ı öğretmişti. Onun talebelerinden çok büyük âlimler de yetişmişti. İmam-ı Âzam çok büyük bir zât.

Şimdi Horasan'dan birisi İmam-ı Âzam'ın methini duymuş. Yani Kûfe şehrinde bir büyük âlim varmış, meclisi çok kalabalık oluyormuş, çok yüksek ilmî meseleler konuşuluyormuş, evliyâ gibi bilgiliymiş adam falan diye methini

duymuş İmam-ı Âzam'ın. Çok mübarek bir adammış diye duymuş.

Kendi kendine karar vermiş, demiş ki gideyim şu adamın hizmetine gireyim. İmam-ı Âzam'ın hizmetine gireyim, onun hizmetini yapayım. Allah rızası için, yani parayla pulla değil. Hizmetinde bulunayım, onun talebesi olayım. İlminden istifade edeyim. Onun yanında öleyim. O beni yıkasın, cenaze namazımı o kılsın. Böyle bir mübarek insanın yanında bulunmak şereftir demiş.

Ve vedalaşmış eşiyle, dostuyla. Kalkmış Horasan'dan Irak'a yani Kûfe'ye gelmiş. Onu da kenarda sormuş; Burada ben, İmam-ı Âzam diye birisi varmış, onu görmeye geldim. Nerede bulunur, hangi adreste bulunur, diye sormuş. Sorduğu adam demiş ki: İşte bak demiş, karşıya gidiyor, tesadüfen gidiyor. Bak gör, bu adam demiş.

Şimdi o tahmin ediyor ki o büyük, âlim, ak-sakallı bir insan. İhtiyar, beli kambur, 40 tane hırkasında yama var. Dünyayı terk etmiş, gösterişe önem vermeyen, onun nazarında böyle bir evliyâ diye düşünüyor. İmam-ı Âzam'a bir

bakmış ki böyle muntazam, giyimli, sarığı güzel, cübbesi güzel, böyle bir hoş kıyafetli, alımlı.

Hoşuna gitmemiş, bu fiyakacı, dünya ehli, gösterişli bir insan galiba demiş. Oradan biraz canı sıkılmış. Yani benim tahmin ettiğim adam değil galiba bu demiş. Ben bunun hakkında çok hüsn-i zan ettim ama, iyi şeyler düşündüm ama galiba öyle değil demiş.

Şöyle uzaktan ona bakarken İmam-ı Âzam orada bir üzümcü dükkânına gelmiş. Önünde çeşit çeşit küfelerde üzümler var, sepetlerde. Birkaç tane birisinden almış, birkaç tane birisinden, birkaç tane ötekisinden, birkaç tane ötekisinden, birkaç tane ötekisinden... Hepsinden almış.

“Bu adam,” demiş, “daha helali haramı bilmiyor! Hepsinden aldı, karnını doyurdu. Bu ne biçim iş?” demiş. Hani bir tanesinden alsa şundan bana bir okka filan ver desin yani. Hepsinden aldı demiş ya. Her müşteri böyle böyle her salkımdan kopartırsa dükkâncının hali ne olur? Demiş, bu adamda takvâ yok, haramı helali bilmiyor. Yine sû-i zan ediyor. İki. Demiş ben bunun yanına hiç gitmeyeyim.

O sırada İmamı Âzam dükkândan çıkmış. Bir şey de almamış. Bak demiş, yedi yedi bir şey de almadı çıktı. Sokağın içine doğru gitmiş, o da böyle isteksiz isteksiz yürüyor caddede. Sokağın içine bakmış, köşede bir kadınla konuşuyor İmam-ı Âzam.

Vay demiş, güzel güzel giyin, üzümleri lop lop at. Ondan sonra köşe başlarında kadınlarla sohbet et. Böyle âlimlik mi olur, demiş. Böyle İslâm âlimi mi olur ya, bu ne biçim iş, demiş. Ben yanlış iş yapmışım. Gene döneyim Horasan'a diye dönerken İmam-ı Âzam sokağın içinden ona ismiyle hitap etmiş: "Ey yolcu, ey filanca, buraya gel!"

Şaşırmış adam, ya bu benim adımlı nereden biliyor. Keramet tabii yani ismi öyle kolay nasıl bileceksin. Yabancı bir insan, o şehirde oturan bir insan bile değil. Filanca demiş bir dakika demiş. Gidiyor da, yanına hiç gelmeyecek gidecek çünkü üç tane kötü şey gördü.

Bir kere süslü püslü giyimli. Demek ki dünya ehli bir insan. Âhiret ehli değil, dünya ehli. İkincisi üzümleri löp löp attı. Demek ki haramı helali düşünmüyor. Sû-i zan ediyor

şimdi. Köşede de kadınla konuştu, bir de gülüştü. Samimi böyle senli benli kadınla, hiç olmazsa ciddi konuş yani böyle samimi senli benli konuşacağına.

Kızdı yani gidecekti, o zaman ismiyle hitap etti. Hey gel bakalım buraya demiş. Hiçbir şey söylemeden, o yolcu hiçbir şey söylemeden demiş ki, o üzüm dükkânı benim demiş. O üzümler benim bağlarımın üzümleri demiş. Tabii insan kendi üzümünü yer. Yani bak sû-i zan yersizmiş demek.

O üzümler benim, ben niçin hepsinden yedim? Adamlarıma tembihledim, aman sakın koruk üzüm koparmayın. Ekşi üzüm koparmayın, ticaretimize gölge düşmesin. Haram karışmasın, hepsi olgun olsun, müşteri memnun olsun diye tembihledim, hepsine bakmamın sebebi bakalım adamlarım üzümlerin olgunlarını mı koparmışlar, talimatımı yerine getirmişler mi getirmemişler mi, onun için yaptım. Adam hay Allah demiş, ya ben sû-i zan etmişim. Ama bak ne kadar güzel bir sebebe dayanırmış, aslında takvalı bir insan olduğu anlaşılıyor. Bu bir demiş.

İkincisi benim bu köşede konuştuğum kadın benim ailem demiş, zevcem demiş. Onun için insan zevcesi ile konuşur, elbette güler. Şakalaşır bile, ne olacak yani. Bu benim ailem demiş. Ona dedim ki demiş, Horasan'dan bir misafirimiz geliyor, akşam eve getireceğim, yemek hazırla dedim demiş. Bir keramet daha gösteriyor.

Benim giyimimin böyle olmasına gelince demiş, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurdu ki: Allah bir kimseye bir nimet verdiyse, bir zenginlik verdiyse, para verdiyse, imkân verdiyse o nimetin emaresi onun üstünde görünmesini sever. Zenginse zengin olduğu belli olsun, yani zenginse fakir gibi giyindiği zaman kimse anlamaz. Zenginse zengin gibi giyinsin de fakara gelsin, Allah rızası için bir şey ver desin.

Allah verdiği nimetin emaresini, alâmetini kulu üzerinde görmeyi sever diye Peygamber Efendimiz buyurduğu için böyle giyindim, demiş. Yoksa sen benim içime bak demiş. Yani içime bak demekten iki şey anlaşılır, kalbime bak demek olabilir. Mühim olan niyetim demek

olabilir. Ama o örtünün altını kaldırmış ki orada basit bir elbise.

Şimdi burada hüsn-i zanla sû-i zannın misalini görüyoruz bu anlattığımız şeyde. Yani sen dış görünüşü ile bir şeyin kötüye yorumlarsın. Aslında o kötü bir şey olmayabilir. O halde kötüye yormak doğru değil. Sû-i zandan kaçınmak lazım, kötüye yorumlamaktan kaçınmak lazım. Belge yoksa, kesinlik yoksa sû-i zan etmemek lazım. İyi düşünmek lazım. Böyle buyruyor Peygamber Efendimiz. Çünkü kötü zan, kötü düşünce en yalan sözdür. Şeytan yalan söylüyor içerde, iki kişinin arasını bozmak için. Bu bir. Demek ki biz de hüsn-i zan edeceğiz, sû-i zan etmeyeceğiz.

Ve lâ tecessesû. Tecessüs demek; bir şeyi merak edip casuslamasına onun dibini araştırmak. Ya bu adam evde ne yapıyor böyle, nereye gidecek acaba, bir takip edeyim bakayım. Sana ne? Bu adam arabasından bugün öğle üzeri evine geldi. Ne sebepten geldi? Vay bagajı açtı, acaba ne çıkartacak içinden? Sana ne ya? Komşunun işinden sana ne? Tecessüs yok, yani bu doğru değil.

Ve lâ tehassesû. Efendim, tahassüs de yine böyle bir şeyin enini, dibini, boyunu araştırmak demek. O öyle mi oldu, söyle bakayım sen ne diyorsun filan. Böyle dedikodu mevzuu bir şeyi karıştırıp kurcalayıp araştırmak.

Ve lâ tenâfesû. “Birbirinize karşı kibirleşmeyin, nefsanî hareket etmeyin yani. Ben senden üstünüm sen nesin ki ya, otur oturduğun yerde bilmem ne filan, böyle iptal etmeyin.”

Ve lâ tehâsedû. “Birbirinize haset etmeyin. Ay o adamın şunu var da benim yok bilmem ne filan. Haset etmeyin.”

Ve lâ tebâğadû. “Birbirinize kızmayın; kızgınlık, düşmanlık yapmayın.”

Ve lâ tedâberû. “Birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize küsüp ilgiyi kesmeyin.”

Ve kûnû ibâdallâhi ihvânâ. “Ey Allah’ın kulları! Allah sizi müslümanlar olarak kardeş etmiş birbirinize, siz de kardeş olun. Evet, ana baba bir kardeş değilsiniz ama Allah sizi kardeş etmiş.” *Ve kûnû ibâdallâhi ihvânâ.* Kardeş olun.

İlk nasihat bu, açılan sayfadan. İmam Buhârî ve Müslim'in rivâyet ettiği, Ebû Hüreyre'den ilk rivayet bu. Yani ne yapacağız?Hüsn-i zan edeceğiz. Kimsenin Hüreyre'den ilk rivayet bu. Yani ne yapacağız? Hüsn-i zan edeceğiz. Kimsenin hakkında kötü kötü şeyler düşünmeyeceğiz. İyi şeyler düşüneceğiz, gördüklerimizi hayra yoracağız. Çünkü sû-i zan fenadır, en yalan sözdür. Bir kimsenin işlerine burnumuzu sokup karıştırmayacağız. Dibini, astarını araştırmayacağız. Birbirimize karşı böbürlenmeyeceğiz, kibirlenmeyeceğiz. Birbirimize haset etmeyeceğiz. Birbirimize kızıp kavgalaşmayacağız. Birbirimize sırt dönmeyeceğiz. Ey Allah'ın kulları, hepimiz kardeş olacağız. Bunu emrediyor Peygamber Efendimiz.

Müslümanların genel durumu budur. Böyle olması gerekir. Arabın Aceme, Acemin Araba üstünlüğü yoktur. İmanlı insanların hepsi kardeştir. Selmân-ı Fârisî Acemdi. Ama Peygamber Efendimiz çok severdi onu. Bilâl-i Habeşî esmerdi, Habeşistan'dan gelmişti ama Peygamber Efendimiz onu çok korurdu ve çok severdi ve çok sağlam iman etmişti Bilâl-i Habeşî.

Habeşîlik, Arabîlik, Türkîlik, Kürdîlik, Bunlar mühim değil. Biz hepimiz birbirimizin kardeşiyiz. Allah da bizim kardeş olmamızı istiyor. Peygamber Efendimiz de kardeşçe davranmamızı tavsiye ediyor. Allah bizi kardeşi etmiş.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

*Inneme'l-mü'minûne ihvetün.*¹

Müslümanlar kardeştir, din kardeşidir. O halde birbirimize kızmayacağız, haset etmeyeceğiz, sırt çevirmeyeceğiz, kavga etmeyeceğiz, kibirlenmeyeceğiz, tepeden bakmayacağız; kardeş olacağız. Kardeşimizin hakkında kötü düşünmeyeceğiz. Hayra yoracağız gördüğümüz şeyleri, herhalde onu şundan yapmıştır, bundan yapmıştır. Hüsn-i zan edeceğiz bu bir. Bir hadîs-i şerîf bu.

İkinci hadîs-i şerîf:

اتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ

İttekû firâsete'l-mü'mini fe-innehû yenzuru bi-nûrillâhi. Sadaka Resûlullah.

---

¹ 49/Hucurât, 10.

Bu da İmam Tirmizî'nin rivayet ettiği bir hadistir. İmam Tirmizî de altı büyük hadis âliminden bir tanesidir. *Sıhah-ı Sitte* yazarlarından birisidir. Hadis ilminin en kıymetli eserlerinden birisini yazmıştır o da.

b. Mümin'in Ferasetinden Sakının

İmam Tirmizî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz buyurmuş ki: Müslümanın, mü'min insanın ferasetinden korkun. Çünkü o baktı mı Allah'ın nuru ile bakar, gerçekleri görür.

Feraset ne demek? Anlayış demek, sezgi demek. Müslümanın feraseti vardır. Tahsilli değildir, belki köylüdür, belki okumamıştır, belki ümmîdir ama şıp diye sezer. Neden? Allah onun kalbine bir nur vermiştir, Allah'ın o verdiği nurla bakar. Olayların mahiyetini anlar. Ha bu beni aldatmaya çalışıyormuş, aslı şöyle. Bu buna yalan söylemiş, bu buna şunu yapmak istiyor. Şıp diye anlar. Bu önemli bir şeydir. Allah kulunu sevdi mi ona gerçekleri gösterttiriyor, yanılttırmıyor.

Misal Abdülkâdir-i Geylanî Efendimiz'e, vaaz verirken bir kişi geliyor camide. Diyor ki: *İttekû firâsete'l-mü'mini fe-innehû yenzuru*

bi-nûrillâhi. buyurmuş Peygamber Efendimiz, diyor. Yani bu ne demek, mü'min nasıl anlıyor karşıdaki insanın ne mal olduğunu, kalbindeki niyetini nasıl sezinliyor? Nasıl feraseti ile fark ediyor işi? Hâlbuki ötekisi kandırmaya çalışıyor, belli etmemeye çalışıyor. Bu ne biçim hadis, nasıl olur bu filan, diye sorunca şöyle bir şey yapmış mübarek. demiş ki, ey mecusi, müslüman ol demiş. Bunu soran adam, müslüman ol; şimdi müslüman olmanın zamanı geldi artık demiş.

Mecusi ne demek? Müslüman olmayıp İslâm'dan önceki İran dini olan ateşperestliğe inanan kimse demek. Ateşe tapanlar demek. Mecusiler, ateşe tapanlar.

Mecusiymiş adam, bu hadisi gelip camide soruyor. Ama o mübarek de onun mecusi olduğunu feraseti ile anlayıp, sezip şimdi müslüman ol bakalım diyor. Yani müslüman olmadığını anlıyor. Şimdi müslüman ol diyor, bir.

İkincisi müslüman olmanın zamanı geldi diyor. Adam tabii müslümanların arasında yaşadığı için ateşe tapılmayacağını, güneşin tanrı olmadığını, kendi dininin çürük olduğunu anlamıştır. İslâm'ın kuvvetli olduğunu anlamıştır

ama hala müteredit. Müslümanların arasında yaşıyor, dolaşıyor, camilerine giriyor, çıkıyor ama hala müslüman olmamış, hala mecusi.

Şimdi müslüman olmanın zamanı geldi demiş, zamanının da geldiğini biliyor. Adam bakmış ki hakikaten mü'minin feraseti var. Şıp diye kalbinden geçeni anlıyor. Kelime-i şehadet getirmiş, müslüman olmuş.

Hocamız *rahmetullâhi aleyh* Mehmed Zâhid Efendimiz, Hocamız, ben hatırlarım, benim başımdan geçti. Böyle oturduk camide, ben bir şey düşündüm. Aklımdan, bir şey söylemedim daha. Şöyle bana baktı, olur mu öyle şey dedi. Hiçbir şey demedim, olur mu öyle şey dedi. Bu nedir işte? Mü'minin Allah'ın nuru ile baktığı zaman olayları görmesi demektir.

c. Hocamız Rahmetullahi Aleyh İki Olmayacak Demiş

Bizim yaşlı ağabeylerle hocamız hacca gitmişler. Şimdi hangi evde kalacaklar? Birisi demiş ki efendim falanca zatın evi var. Çok güzel, gidelim ona misafir olalım. Eh pekâlâ. Ötekisi demiş ki biraz sonra, efendim bu akşam oraya gitmeyelim de falanca yere gidelim. Eh Pekâlâ,

o da gitmiş. Üçüncü bir şahıs gelmiş, efendim falanca yere gidelim. Eh pekâlâ demiş.

Şimdi, hocamızın yanında bulunan Yahya Bey diye birisi var, o anlatıyor. Hocam demiş, ben şimdi anlamadım. 3 teklif geldi, ayrı teklif bunlar. Birisi a diyor, birisi b diyor, birisi c diyor. Ayrı ayrı işler, 3 teklif geldi. Siz hepsine peki dediniz. Yahya sen işine bak demiş. Şimdi onlardan iki tanesi olmayacak, bir tanesi olacak demiş. Hakikaten biraz sonra bir tanesi gelmiş, demiş ki efendim falancı adama gidecektik ama yurt dışındaymış, bilmem neymiş de ev kapalıymış. Gitti. Biraz sonra ötekisi gelmiş. Efendim işte filanca yere gidelim demiştik ama bilmem şuymuş da buymuş da neyse gitti. Ondan sonra üçüncü tamam, oraya gitmişler. Yani önceden iki tanesinin olmayacağını bilmiş, Allah bildirince biliyor.

Ittekû firâsete'l-mü'mini fe-innehû yenzuru bi-nûrillâhi. Mü'minin ferasetinden, sezgisinden, anlayışından korkun; çünkü o Allah'ın nuru ile bakar.

*Sübhâne Rabbinâ Rabbi'l-izzeti ammâ ye-
sifûn ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü
lillahi Rabbi'l-âlemîn. el-Fâtiha.*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

1 Cemâziye'l-Evvel 1418 / 04.09.1997

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaş-
mak için tıklayınız.](#)

